

การวิเคราะห์ต้นทุนในการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด กลุ่มสตรีบ้านชะแม ตำบลดีหลวง อำเภอสะทิงพระ จังหวัดสงขลา

Cost Analysis of Cashew-coated with jiggery of Chama-lady Group
Tambon Deeluang Amphoe Sathingpra Songkhla Province

ธนพงศ์ วุ่นแสง¹, คอลิยะ หมานเหม², เอกราช อุปการแก้ว³, วรัญญา เกตุเก็ล⁴, จันทรา เหตุโดย⁵
และ กนกวรรณ รัตนอุบล⁶

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนในการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ กลุ่มสตรีบ้านชะแม ตำบลดีหลวง อำเภอสะทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์ การสังเกต การเก็บข้อมูลปฐมภูมิและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ต้นทุนโดยการจำแนกส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ซึ่งประกอบด้วย วัสดุุดิบ แรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ

ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ยต่อชิ้นเท่ากับ 9.81 บาท โดยมีส่วนประกอบของต้นทุนคิดเป็นอัตราร้อยละคือ ต้นทุนวัสดุุดิบร้อยละ 52.48 ต้นทุนค่าแรงร้อยละ 45.64 และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตร้อยละ 1.88 ซึ่งต้นทุนวัสดุุดิบจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างสูงเนื่องจากปัจจัยเกี่ยวกับผลผลิตทางด้านการเกษตรขึ้นอยู่กับภาวะตลาดและฤดูกาล

คำสำคัญ: ต้นทุน, การวิเคราะห์ต้นทุน

Abstract

The purpose of this study was to analyze cost in producing cashew nuts which topping with palmyra sugar. Lady group from Ban-Chama, Sathingpra District participated in this study. The instruments consisted of interview, observation, and gathering accounting documentary. Then, production cost was analyzed through materials, labors, and manufacturing overhead.

Results showed that cost per unit was 9.81 baht which derived from 52.48 percent of materials, 45.64 percent of labors, and 1.88 percent of manufacturing

¹ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ สงขลา 90110 ประเทศไทย

^{2,3,4,5,6} นักศึกษาปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ สงขลา 90160 ประเทศไทย

overhead. Moreover, it was found that material costs were slightly high due to seasonal and economic environment

Keywords: Cost, Cost Analysis

บทนำ

กลุ่มสตรีบ้านชะแม ตำบลสีหลวง อำเภอสะทิงพระ จังหวัดสงขลา ได้เริ่มดำเนินการกลุ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 โดยมีนางบุญมา ชุมแสง เป็นประธานกลุ่ม มีสมาชิกจำนวน 30 ราย ทางกลุ่มฯได้นำวัฒนธรรมในการบริโภคเมล็ดมะม่วงหิมพานต์มาดัดแปลงเป็นเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนดในรูปแบบเป็นชิ้นเพื่อจำหน่าย จนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ต่อมาได้มีการพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ตามความต้องการของลูกค้าจนได้รับการคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์ระดับประเทศ (5 ดาว) ประจำปี 2547 ภายใต้โครงการ One Tambon One Product (OTOP) หรือ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ทำให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่รู้จักของลูกค้าอย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้น กลุ่มสตรีบ้านชะแม ได้สร้างโอกาสและรายได้ให้แก่ชุมชนตามเป้าหมายของโครงการ โดยเน้นการผลิตสินค้าที่มีวัตถุดิบการผลิตแปรรูปเป็นผลผลิตที่ชาวบ้านหามาได้เอง เช่น เมล็ดมะม่วงหิมพานต์และน้ำตาลโตนด ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกประมาณเดือนละ 3,000 บาท ถึง 5,000 บาท

ปัจจุบัน ทางกลุ่มสตรีบ้านชะแม ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชน ได้ช่วยเหลือในการพัฒนาธุรกิจเพื่อยกระดับก้าวสู่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และขยายตลาดไปสู่ตลาดอาเซียน (AEC) โดยการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจในด้านต่างๆ เช่น ด้านการจัดการองค์กร การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การจัดซื้อ การผลิต การตลาด และ ด้านการบัญชีการเงิน

เพื่อการสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขัน และการสร้างกำไรในการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ หลักในการตั้งราคาขายโดยการวิเคราะห์จากต้นทุนผลิตภัณฑ์ ซึ่งหากต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยที่ใช้ในการผลิต เช่น วัตถุดิบ ค่าแรง สูงขึ้นจะส่งผลกระทบต่อตั้งราคาขายทันที ทำให้ธุรกิจไม่สามารถสร้างกำไรตามที่คาดหวังได้ ดังนั้น การวิเคราะห์ต้นทุนในการผลิตจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทางกลุ่มสตรีบ้านชะแม จะนำไปใช้ในการตัดสินใจและวางแผนในการดำเนินงานต่อไป

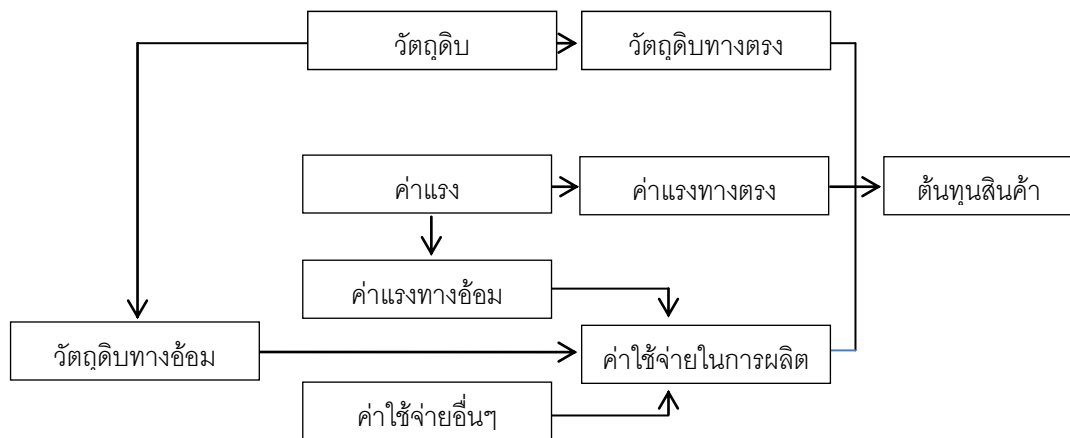
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด
2. เพื่อศึกษาต้นทุนในการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด
3. เพื่อเป็นฐานข้อมูลและเป็นแนวทางในการวางแผนงานของรัฐบาลในการสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ประกอบการในการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์มีความสำคัญสำหรับฝ่ายบริหารเป็นอย่างยิ่งเพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การกำหนดราคาขาย การยกเลิกผลิตภัณฑ์ การเลือกกรรมวิธีการผลิต โดยข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์จะต้องแสดงต้นทุนอย่างละเอียดจึงจะช่วยผู้บริหารให้สามารถวิเคราะห์ทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพสูงสุด

เบญจมาศ อภิลิทธิภิญโญ (2549) กล่าวว่า ต้นทุนผลิตภัณฑ์ เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการได้มาซึ่งสินค้า ไม่ว่าจะโดยการซื้อ หรือการผลิตสินค้าและนำสินค้ามาขายต่อเพื่อก่อให้เกิดรายได้ ต้นทุนผลิตภัณฑ์ถูกใช้เพื่อการประเมินค่าสินค้าคงเหลือของสินค้าที่ผลิตหรือสินค้าที่ซื้อมาเพื่อขายจนกระทั่งสินค้าเหล่านั้นถูกขายออกไปในรอบระยะเวลาของการขาย ต้นทุนผลิตภัณฑ์จะถูกรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเรียกว่า ต้นทุนสินค้าที่ขาย (Cost of goods sold) ในกิจการที่ซื้อไปขาย ต้นทุนของสินค้าที่จ่ายรวมการซื้อและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นให้สินค้าอยู่ในสภาพพร้อมที่จะขาย ส่วนในกิจการที่ผลิตสินค้าเพื่อขาย ต้นทุนสินค้าที่ขายคือต้นทุนการผลิตสินค้านั้น ซึ่งประกอบด้วย วัตถุดิบ ค่าแรง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการผลิต เป็นต้น

ภาพที่ 1 แสดงรายละเอียดของต้นทุนผลิตภัณฑ์

ในการจำแนกต้นทุนตามลักษณะส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ หรือทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต การจำแนกต้นทุนโดยวิธีนี้ เป็นการจำแนกตามส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า ประกอบด้วย

วัตถุดิบ (Materials) หมายถึง วัตถุดิบที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบสำคัญของการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) วัตถุดิบทางตรง (Direct materials) คือ วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตและสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าใช้ในการผลิตสินค้าใดชนิดหนึ่งในปริมาณและต้นทุนเท่าใด รวมทั้งจัดเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่ที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้นๆ 2) วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect materials) คือ วัตถุดิบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อมกับการผลิตสินค้า แต่ไม่ใช่วัตถุดิบหลักหรือวัตถุดิบส่วนใหญ่

ค่าแรง (Labor) หมายถึง ค่าจ้างหรือผลตอบแทนที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือคนงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ 1) ค่าแรงงานทางตรง (Direct labor) คือ ค่าแรงงานต่างๆ ที่จ่ายให้แก่คนงานหรือลูกจ้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าสำเร็จรูปโดยตรง ปกติจะมีจำนวนค่าแรงงานที่มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับค่าแรงงานทางอ้อมในการผลิตสินค้าหน่วยหนึ่งๆ และจัดเป็นค่าแรงงานส่วนสำคัญในการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป 2) ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect labor) คือ ค่าแรงงานที่ไม่เกี่ยวข้อง กับค่าแรงงานทางตรงที่ใช้ในการผลิตสินค้า เช่น เงินเดือนผู้ควบคุมโรงงาน ตลอดจนต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับคนงาน ซึ่งค่าแรงทางอ้อมเหล่านี้จะถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายการผลิต

ค่าใช้จ่ายในการผลิต (Manufacturing Overhead) หรือ โสหุ้ยในการผลิต หมายถึง แหล่งรวบรวมค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้านอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ได้แก่ 1) วัตถุดิบทางอ้อม วัสดุโรงงาน 2) ค่าแรงทางอ้อม หรือเงินเดือนผู้จัดการโรงงาน พนักงานจัดซื้อ ยาม ผู้ควบคุมงาน 3) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้สาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ 4) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ เช่น ค่าเช่า ค่าเบี้ยประกันภัย ภาษีทรัพย์สิน 5) ต้นทุนค่าเครื่องมือเครื่องใช้เล็กๆ น้อยๆ ที่ใช้ในโรงงาน 6) ค่าเสื่อมราคาโรงงานของอาคาร เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่างๆ ในโรงงาน 7) ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาสินทรัพย์ในโรงงานและ 8) ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ในโรงงาน เป็นต้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษากระบวนการในการผลิตและวิเคราะห์ต้นทุนในการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด โดยการเก็บข้อมูล 3 ครั้งเพื่อนำมาใช้ในการคำนวณหาค่าถัวเฉลี่ย เนื่องจากในการผลิตแต่ละครั้งได้ใช้ปริมาณวัตถุดิบในจำนวนที่แตกต่างกัน โดยศึกษาในช่วงวันที่ 16-30 กันยายน 2556

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดแบบบันทึกข้อมูลซึ่งประกอบด้วยแบบบันทึกขบวนการผลิต แบบบันทึกต้นทุนวัตถุดิบ ต้นทุนค่าแรงงาน ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ และแบบบันทึกต้นทุนค่าวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการผลิต

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยใช้สูตรการคำนวณต้นทุนคือ

ต้นทุนรวม = วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายในการผลิต

ต้นทุนรวมถัวเฉลี่ย = $\frac{\text{ต้นทุนรวมครั้งที่ 1} + \text{ต้นทุนรวมครั้งที่ 2} + \text{ต้นทุนรวมครั้งที่ 3}}{\text{จำนวนครั้งที่เก็บข้อมูล}}$

ผลการวิจัย

กระบวนการในการผลิต

ขั้นตอนและกระบวนการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด เริ่มจากนำเมล็ดมะม่วงอบใส่กระทะ พร้อมใส่ส่วนผสม คือ น้ำเปล่าและเบะแซ่ใส่น้ำตาลโตนดแล้วเคี่ยวให้เป็นยางมะตูมและใส่น้ำมันพืช 1 ช้อนโต๊ะ แล้วกวนจนเคี่ยวแล้วนำมาเทลงบนแท่นพิมพ์สี่เหลี่ยมพร้อมกระจายให้ทั่วแท่นพิมพ์เพื่อตัดเป็นชิ้นที่มีขนาดเท่าๆ กันแล้วนำไปแพ็คใส่ถุงแล้วซีลปากถุงและติดฉลากสินค้า

ภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนในการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด

ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต เมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด มีรายละเอียดดังนี้

1. วัตถุดิบทางตรงเป็นวัตถุดิบที่ใช้เป็นส่วนสำคัญในการผลิตที่สามารถคำนวณราคาได้ง่าย ซึ่งประกอบด้วย เมล็ดมะม่วงหิมพานต์อบ น้ำตาลโตนด เบะแซ่ น้ำมันพืช
2. แรงงานทางตรงเป็นต้นทุนของแรงงานที่เกี่ยวข้องหรือใช้เป็นส่วนสำคัญในการผลิต สำหรับการศึกษพบว่า มีการจ่ายค่าจ้างแรงงานตามชั่วโมงการทำงาน โดยคิดชั่วโมงละ 50 บาท
3. ค่าใช้จ่ายในการผลิตเป็นต้นทุนในการผลิตอื่นๆ ทั้งหมดที่นอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรงและค่าแรงงานทางตรง ได้แก่ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าแก๊ส ค่าวัสดุสิ้นเปลือง(ถุงพลาสติก ฉลากสินค้า)

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ต้นทุนในการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด

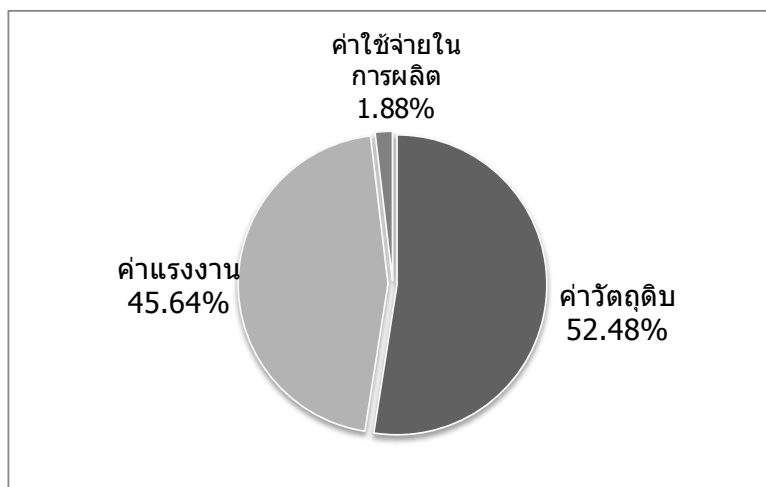
รายการ	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2			ครั้งที่ 3		
	ปริมาณหน่วย	ราคาต่อหน่วย	(บาท) ปริมาณ	ปริมาณหน่วย	ราคาต่อหน่วย	(บาท) ปริมาณ	ปริมาณหน่วย	ราคาต่อหน่วย	(บาท) ปริมาณ
วัตถุดิบทางตรง									
เมล็ดมะม่วงอบ (ก.ก.)	5	185	925	10	175	1,750	9	180	1,620
น้ำตาลโตนด (ก.ก.)	7	28	196	19	28	532	17	28	476
น้ำมันพืช (ขวด)	1	20	20	2	20	40	2	20	40
เบะแซ (ก.ก.)	1	25	25	2	25	50	2	25	50
น้ำเปล่า	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมวัตถุดิบที่ใช้ไป			1,166		2,372				2,186
ค่าแรงทางตรง									
ค่าจ้างแรงงาน (คนxชั่วโมง)	6 x 3	50	900	6 x 6	50	1,800	6 x 6	50	1,800
รวมค่าแรงงานทางตรง			900		1,800				1,800
ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ									
ค่าไฟฟ้า(ถัวเฉลี่ย)			20		40				40
ค่าแก๊ส(ถัวเฉลี่ย)			30		60				60
รวมค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ			50		100				100

ตารางที่ 2 แสดงผลการคิดต้นทุนรวมในการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด

รายการ	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
วัตถุดิบทางตรง (บาท)	1,166	2,372	2,186
แรงงานทางตรง (บาท)	900	1,800	1,800
ค่าใช้จ่ายในการผลิต (บาท)	50	100	100
รวมต้นทุนในการผลิตทั้งสิ้น (บาท)	2,116	4,272	4,086
ปริมาณที่ผลิตได้ (ชิ้น)	205	490	460
ต้นทุนต่อหน่วย(บาทต่อชิ้น)	10.32	8.72	8.88
บวก ฤงพลสติกและค่าฉลากสินค้า(บาทต่อชิ้น)	0.50	0.50	0.50
ต้นทุนรวมทั้งสิ้น (บาทต่อชิ้น)	10.82	9.22	9.38

$$\begin{aligned}
 \text{ต้นทุนรวมถัวเฉลี่ย} &= \frac{\text{ต้นทุนรวมครั้งที่ 1} + \text{ต้นทุนรวมครั้งที่ 2} + \text{ต้นทุนรวมครั้งที่ 3}}{\text{จำนวนครั้งที่เก็บข้อมูล}} \\
 &= \frac{10.82 + 9.22 + 9.38}{3} \\
 &= 9.81 \text{ บาทต่อชิ้น}
 \end{aligned}$$

โครงสร้างต้นทุน

ภาพที่ 3 แสดงโครงสร้างต้นทุนในการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด

สรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนในการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด มีวัสดุที่ใช้ในการผลิตคือ เมล็ดมะม่วงหิมพานต์อบ น้ำตาลโตนด เบะแซ และน้ำมันพืช ซึ่งในการผลิตต้องใช้แรงงานในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่การผลิตจนถึงการบรรจุจำนวน 6 คน โดยคิดค่าแรงตามจำนวนชั่วโมงแรงงานที่ใช้ในการผลิตซึ่งคิดเป็นชั่วโมงละ 50 บาท

ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เคลือบน้ำตาลโตนด พบว่า ต้นทุนรวมโดยเฉลี่ยเท่ากับ 9.81 บาทต่อชิ้น โดยต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าวัสดุดิบ คิดเป็นร้อยละ 52.48 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด รองลงมา คือ ค่าแรงคิดเป็นร้อยละ 45.64 และค่าใช้จ่ายในการผลิตคิดเป็นร้อยละ 1.88

เอกสารอ้างอิง

ดวงมณี โกมารทัต. (2546). การบัญชีต้นทุน. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เบญจมาศ อภิสวัสดิ์ภิญโญ. (2549). การบัญชีต้นทุน 2. กรุงเทพฯ: ไอเดียซอฟต์แวร์เทคโนโลยี.